

A KORSZERŰ MŰVELTSÉG ÉS A HONVÉDELMI NEVELÉS

Minden társadalom termelési, gazdasági viszonyaiból, politikai, jogi, filozófiai, vallási, esztétikai és erkölcsi eszméiből fakadóan állít a társadalom tagja elé meghatározott követelményeket. Az anyagi és a szellemi javak létrehozása és méginkább azok gyarapítása és továbbfejlesztése nagyon is konkrét műveltségigényeket támasztanak az emberrel szemben, aki maga teremti meg — az adott társadalom fejlődése objektív szükségleteinek megfelelően — a műveltség meghatározott szintjét, miközben a társadalom és a maga számára is jelentős anyagi és szellemi értékeket hoz létre, s miközben maga is megváltozik.

Amikor az ember a társadalom igényei szerint létrehozza és fejleszti műveltségét, egyben tájékozódik a műveltségnek a korábbi társadalmak által létrehozott produktumaiban, az ismeretekben, a készségekben és ezek felhasználási módjában. „Ez azonban csak egyik mérhető eredménye a hosszú művelődési folyamatainak, mely nagyrészt a társadalmi eredetű hatások átvételéből, a műveltség javaival való beható foglalkozásból, megértésből, az egyéni erőfeszítések sorát megkívánó értékelő állásfoglalásokból áll.”¹ Ennek — és a főként a társadalom fejlődését szolgáló műveltségfejlesztésnek — eredményeként válik a személyiség sokoldalúan fogékonnyá, bontakozik ki az ember tartós érdeklődése, érzelmi életének gazdagsága és nyer megalapozást, majd válik határozott tulajdonsággá erkölcsisége. Mindezt a fokozódó felelősségérzet és fegyelmezetttség kíséri a kapott műveltségjavak megőrzésének és továbbfejlesztésének folyamatában.

A szocialista társadalom is — éppen gazdasági, politikai, szellemi és erkölcsi fejlődésének objektív szükségletei alapján — konkrét igényeket állít velünk szemben. S miután a szocialista társadalom minőségileg különbözik minden eddigittől, s a gazdasági, politikai, szellemi és erkölcsi élet eddig nem tapasztalt ütemű fejlődését teszi lehetővé és egyben követeli is meg, ez a történelmi tény fokozott igényeket támaszt az emberrel szemben mind a műveltségi javak megőrzése, mind azok továbbfejlesztése tekintetében.

Követelményként állítja az emberrel szemben, hogy törekedjék mind mélyrehatóbban megismerni a környező valóságot, a természet és a társadalom életének és fejlődésének törvényszerűségeit. Az így szerzett tudományos ismereteknek, vagyis az emberi műveltség felhalmozott eredményeinek a bázisán tesz szert az ember tudományos világnézetre és válik meggyőződésévé a dialektikus és történelmi materializmus, ez határozza meg tevékenységének következetességét, tudatosságát. Törekszik megismerni a modern természettudományos és techni-

¹ KISS ÁRPÁD: Általános műveltség és iskola. *Tanulmányok a neveléstudomány köréből.* Szerk.: KISS ÁRPÁD. Akadémiai Kiadó, Bp. 1958. 103—104. l.

kai fejlődés eredményeit és fejleszti képességét e vívmányok gyakorlati alkalmazásában. Sokoldalú műveltségét környezete, közössége, a szocialista társadalom érdekében gyümölcsözteti úgy, hogy természeti és társadalmi környezete — munkája, alkotó tevékenysége, magatartása eredményeként — mind a közösség, mind a maga számára széppé, élvezetessé, esztétikai élmények forrásává váljék. Hiszen csak így lesz képes felismerni, élvezni, értékelni a munkájában, életében, környezetében és a művészetekben megnyilvánuló szépet; s csak így lesz képes arra, hogy új és új célokat tudjon kitűzni maga és társadalmi környezete elé.²

Korunkban, a szocialista társadalomban — a szakadatlan tudományos-technikai forradalom következtében — a műveltség tartalma szükségszerűen változik. Ahhoz, hogy az ember életének tudatos irányítójává, szervezőjévé váljék, nem elégséges csak az anyagi világ fejlődésének törvényszerűségeit ismernie, azokat éppen a mindennapok gyakorlatában kell realizálnia. A ma emberének műveltségállománya nem korlátozódhat a történelem, az irodalom tudományos ismereteire, a klasszikus nyelvekben való jártasságokra, készségekre, amelyek még a néhány évtizeddel ezelőtti műveltségisménynek a *sine qua non*-jai voltak.

A korszerű műveltség tartalmát az alábbiak szerint lehet körvonalazni:

Tudományos ismeretek a világról és az emberről. Ebbe a fogalmi körbe nemcsak a társadalmat alkotó és formáló társadalomtudományi ismereteket kell sorolnunk, hanem azokat a természettudományos ismereteket is, amelyek szabályozzák, meghatározzák az ember viszonyát a természethez, s amely viszony aktív, cselekvő viszonyt jelent. Eme ismeretek nélkül nem tudná az ember pl. átalakítani a földrajzi tájat, szolgálatába állítani a természet erőit, megismerni a végtelen világegyetemet. Az elsajátított ismeretek cselekvő alkalmazásai egyúttal az ember erkölcsi erőinek próbái is.

A modern társadalom természetéből következően igényel az embertől *technikai és technológiai ismereteket*. Ezeknek az ismereteknek az elsajátítása és alkalmazása sem csupán a társadalom anyagi javainak a gyarapítását eredményezi. Ezek az ismeretek is hozzájárulnak az ember erkölcsiségének a formálásához, hiszen ennek eredményeként válik modern munkaeszközeinek urává, s ezen keresztül tudja az ember lemérni társadalmi értékét, hasznosságát, amely viszont társadalmi aktivitására hat pozitívan.

A társadalom fejlődése érdekében kifejtett emberi erőfeszítések — a cselekvést mozgó, motiváló érzelmek szűrőjén keresztül — alkotásokban, művészi alkotásokban is kifejezést nyernek. Ez indokolja a korszerű műveltség tartalmán belül *az embernek a művészetekbe való bevezetését is*, amely főként az érzelmi élet gazdagodását alapozza meg, s a társadalmi közönségtudatot bontakoztatja ki, szilárdítja meg.

A felsorolás nem értékbeli sorrendet jelent. Kifejezni kívánja, hogy korunkban az tekinthető műveltnak, aki a természettudományokat ismeri, a technikát érti és alkalmazni is tudja, a termelőmunkában járatos, és a humán műveltség valóban szükséges elemeit is ismeri.

A műveltségnek nem csak az anyagi és a szellemi javak létrehozásában van nagy szerepe, hanem a létrehozott értékek megőrzésében, védelmében is. Ez olyan ismereteket, erkölcsi adottságokat, érzelmi beállítottságot, testi-fizikai

² A szocialista társadalomnak az emberrel szemben támasztott igényeit és követelményeit részletesen taglalja *A középiskolai tanulók tervszerű nevelésének programja* (Bp., Tankönyvkiadó, 1965.).

felkészültséget igényel, amelyek alkalmassá és képessé teszik az embert létrehozott értékeinek védelmére, *s amely értékek megtestesítője a haza.*

A haza védelmében is meghatározó jelentőségű a korszerű műveltség. Ismeretes, hogy a ma hadseregét a magasfokú technikai eszközök felhasználása jellemzi. Tudjuk azt is, hogy a haditechnika eszközei gyorsabb ütemben fejlődnek, mint a népgazdasági ágakban alkalmazott technikai eszközök. Ez megköveteli, hogy a korszerű haditechnikát kezelő katona megfelelő általános műveltséggel, ezen belül korszerű technikai műveltséggel rendelkezzen.

Helytelen lenne viszont valamiféle egyoldalú technikai műveltség feltételezése, hiszen a honvédelmi készsége nemcsak a kiképzés alatt levő katonaság technikai felkészültségét, az adott haditechnika alkalmazásának elsajátított fokát, mértékét értjük, hanem az embernek a szocialista hazához való viszonyát, szocialista tudatából fakadó erkölcsi-politikai rátermettségét, elszántságát szocialista értékeink, a nemzeti függetlenség, a szabadság védelmére. A haza védelmének tehát döntő tényezője a szocialista ember.

A szocialista hazafiságra nevelés egyben ifjúságunknak a haza védelmére való előkészítése is. A honvédelmi nevelés azonban — a szocialista hazafiságra nevelés szerves egységében — magában foglalja a szocialista humanizmusra, az igazság szeretetére, a munkához való szocialista viszonyra, a munka becsületére, a szocialista fegyelmre nevelés, a marxi-lenini világnézet megalapozása, szilárdítása, az értelmi erők fejlesztése, a kívánt fizikai adottságok kimunkálása feladatait is.

Az iskolának tehát jelentős szerepet kell vállalnia a honvédelmi nevelésben, hiszen a polgári életben megkövetelt erkölcsi normák alkalmassá teszik tanítványainkat a haza védelmére, a honvédelmi feladatok ellátására is. A honvédelemben ma már a szellemi, az erkölcsi, a fizikai erő kifejtésre egyaránt szükség van. Amikor maradéktalan munkavégzésre, helytállásra, szorgalomra, kitartásra, szívósságra, bátorságra, barátságára, bajtársiasságra, maximális erő kifejtésre neveljük ifjúságunkat, ugyanakkor ezekkel a képességekkel, tulajdonságokkal a honvédelmi kötelezettségek ellátására is képessé tesszük őket. A szocialista hazafiság érzelmei által motivált honvédelmi kötelezettség belátása, vállalása a személyiség szerves tartozéka, helytelen lenne azt kiragadni a nevelés komplex feladataiból. *Az állampolgári erények és a katonai erények nevelési elveinkben és gyakorlatunkban nem választhatók el egymástól.*

A korszerű műveltségnek a társadalmi igényekből fakadó hányadát az ember lehetőségei, képességei és teljesítménye szerint ezek arányában sajátítja el. Ebben a folyamatban az iskolának, ha nem is kizárólagos, de alapvető feladatai vannak.

A középiskolai tantárgyak igen alkalmasak arra, hogy a honvédelmi szükség igényelte ismeretek birtokába juttassa tanulóinkat. Ezek az ismeretek elengedhetetlenek a tudatos erkölcsi tevékenység, a belátás és a meggyőződés kialakításában. Ugyanakkor a tantárgyak jelentős szerepet töltenek be az erkölcsi érzelmek (pl. a dolgozó nép iránti szeretet, munkája eredményeinek megbecsülése, a szocializmus ellenségeinek gyűlölete stb.) gazdagításában is. Ezen érzelmek nélkül nem alakulhat ki erkölcsi meggyőződés.

*Az irodalomtanítás*³ — a népköltészetben s egészében a szépirodalmi művekben kifejezésre jutó hazaszeretet szemléletes voltánál, érzelmi, esztétikai

³ A tantárgyakra vonatkozó utalásokat vö. a *Köznevelés* 1966. november 4-i számában megjelent módszertani útmutató (Ifjúságunk szocialista hazafiságra nevelése és a honvédelmi nevelés) III. fejezetében leírtakkal. — *Köznevelés*, XXII. évf. 21. szám. 807—809. lapok.

hatásánál fogva — különösen hatékony eszköze annak, hogy a nevelő a tanulóknak meggyökereztesse a szülőföld, a haza, a nép iránti szeretetet, hogy mélyítse bennük népünk haladó, osztályharcos, forradalmi múltjából és szocialista jelenünk eredményeiből táplálkozó nemzeti büszkeséget, a munkásosztály, a dolgozó nép, a párt iránti szeretetet, a szocialista országok népeinek megbecsülését, a proletár nemzetköziség érzését, eszméjét, a haladás, a szocializmus, az emberiség ellenségeinek gyűlöletét; s hogy mindezzel harcoss honvédelemre neveljen.

A tananyagban középponti szerep jut azoknak a szépirodalmi alkotásoknak, amelyekből plasztikusan bontakozik ki nagy íróink, költőink hazaszeretete, aktív helytállása a társadalmi fejlődésért folyó harcban. Az emóciók erejével válik világossá tanítványaink előtt, hogy nagy íróink, költőink hazaszeretetében a más népek megbecsülése is helyet kapott. Bemutatásukkal, műveik elemzésével harcolhatnak a nacionalizmus még meglevő maradványai és a nemzeti értékeinket lebecsülő kozmopolita szemlélet ellen.

Mivel a középiskola II—IV. osztályainak tananyaga történeti felépítésű, bőséges alkalom nyílik annak bemutatására is, hogy a hazafiság tartalma történelmi koronként változó, de minden korban közös vonása: elszakíthatatlan a nép szeretetétől, más népek megbecsülésétől, az egyetemes emberi haladástól. Az újabb kori és a szovjet irodalmi művek elemzése során mélyíthetjük el a munkához, a szocialista társadalomhoz, a szovjet néphez, a kommunista pártokhoz, a nemzetközi munkásosztályhoz való aktív érzelmi és cselekvő viszonyt. A hazafiságra, a haza védelmére nevelés kitűnő eszközei a filmesztétikai ismeretek kapcsán bemutatott filmek (Emberi sors, Ballada a katonáról, A tizedes meg a többiek, a Hűz óra stb.) erkölcsi mondanivalójának megvitatása s a magatartásra levonható következtetések tudatosítása.

A *történelem* mint tantárgy a marxista-leninista történelemszemlélet kialakítása révén nevel a honvédelmi kötelezettség vállalására, amikor bizonyítja a társadalom fejlődésének törvényszerűségeit, a termelőmunkának a társadalom fejlődésére gyakorolt hatását, a néptömegek történelemformáló szerepét, a munkásosztály és a forradalmak történelemformáló jelentőségét, a szocialista-kommunista társadalom törvényszerű bekövetkeztét.

A történelemórákon a tanulók végigkísérik az emberiség és hazánk fejlődését, miközben maguk is átéli azt. Munkánk eredményeként tanítványaink szívvel-lélekkel a haladó erők oldalára állnak, s kialakul bennük az igaz hazaszeretet érzése. A szocialista hazaszeretetet tölti meg tartalommal, amikor a szocializmus építésében való részvételre, hazánk védelmében való helytállásra nevel; amikor bizonyítja, hogy történelmünk során először népi demokráciánkban teljesen egységes az ország vezető erejének és a népnek minden érdeke; amikor bizonyítja, hogy hazánk élén először áll olyan vezetőerő, amely felemelkedésünk nemzeti programját biztosította, és hazánkat a baráti népek koszorújába vonva rakta le nemzeti felemelkedésünk fundamentumát.

A tanulók internacionalista érzelmeit mélyíti el a Szovjetunió félévszázados küzdelmének, heroikus erőfeszítéseinek, hazánk felszabadításában, a szocializmus építésében való részességének bemutatásával; amikor tisztázza a nemzet és a szocializmust építő népek, a haladó emberiség viszonyát.

A háborúk igazságos és igazságtalan jellegének elemzésével a történelem nemcsak azt bizonyítja, hogy korunkban adottak a háború elkerülhetőségének feltételei, de katonai eszményeket is állít tanítványaink elé. SZAMUELY TIBOR, STROMFELD AURÉL, LANDLER JENŐ, ZALKA MÁTÉ bemutatásával igazolja, hogy a szocialista hazafiság és nemzetköziség oszthatatlan erkölcsi tulajdonság; az

ellenállási mozgalom, az ellenforradalom polgári és katonai mártírjainak példájával eszmei szilárdságra, helytállásra nevel.

A történelem *tanításának* kiemelt feladata, hogy a *nacionalizmus*, a *sovinizmus* egyik legveszélyesebb mai megjelenési formája — a terület, a határok kérdése — *ellen vegye fel az eszmei harcot*. Világítsa meg azokat az okokat, amelyek a mai határok kialakulásához vezettek. Mutassa be a szocialista országok egymáshoz való viszonyának tartalmát és perspektíváit. Az irodalommal és a földrajzzal együttesen ismeresse meg a tanulókkal a szomszédos szocialista országok népeinek életét, tevékenységét, kultúráját. Késztesse a tanár magát és tanítványait azon történelmi tanulság levonására, hogy a Duna-völgyi országokban a nacionalista, a sovinizta, az irredenta elvakultság, a területi követelések, a gazdasági és a politikai ellentétek mesterséges és szándékos felszítása nemegyszer tette már ez országokat és népeket rossz szándékú politikai erők tragikus játékszerévé.

Az *idegen nyelvek* tanulása teszi világossá és félreérthetlenné az elsajátítandó műveltséganyag internacionalista jellegét, és segíti hatékonyan különösen a szocialista közösségtudat kibontakoztatását, szilárdítását. Az *orosz nyelv* tanulása szolgálja a kommunizmust építő szovjet nép hazájának, múltjának, mai életének, kultúrájának az élményszerű megismerését, s mélyíti el a tanulóknban a Szovjetunió iránti őszinte barátság érzését. Hozzájárul a kommunista emberre jellemző erkölcsi tulajdonságok, hangsúlyosan a szocialista hazaszeretet és az internacionalizmus érzésének gazdagításához. Az orosz nyelv — mint minden idegen nyelv — megismerése, elsajátítása hazai műveltségjavaink, értékeink megbecsülésére nevel, és serkenti a továbbfejlesztésre irányuló elhatározást.

A művészeti tantárgyak közül a *zenei nevelés* tankönyveinek szemelvény-anyaga bőséges lehetőséget nyújt a zene nyelvén megnyilvánuló hazafias érzelmek elmélyítésére. Biztosítja a közös megmozdulások alkalmával (építőtábor, kirándulás, politikai akciók stb.) a *közös éneklés* érzelmegazdag élményeit. A *rajz* a reális és az aktív látás, az ábrázolóképeség, a konstruáló készség, a magyarázó és a műszaki jellegű rajzok olvasásának készségével járul hozzá a hazafias tevékenység alapozásához. Az otthon, a környező táj, a szülőföld, a szocialista haza, a hazai tájat benépesítő ember munkája és művészeti alkotásai (a forradalom, a béke, a béke védője: a katona, a történelmi sorsfordulókat szimbolizáló alkotások, a világ népeinek harca s az ezt vezető történelmi személyiségek *műalkotásokban* foglalt tettei, tényei) mind-mind lehetőségei a szocialista hazafiság érzelmi gazdagításának.

A gazdasági és politikai *földrajz* tanítása során különös jelentősége van a szocialista országok gazdasági együttműködése kérdései elemző, bizonyító erővel ható feldolgozásának, amely elvezeti a tanulókat a termelőerők internacionalizálódása történelmi szükségszerűségének felismeréséhez, megértéséhez. Jelentősek továbbá azok az alapok, amelyeket a térképismeretben, térképolvasásban, a természeti földrajzi objektumok, jelenségek, folyamatok megismertetése során, a légköri viszonyok, a vízföldrajzi viszonyok tanulmányozásával biztosít a földrajz.

A *természettudományok* tanítása során tárgyilagos képet alakíthatunk ki a tanulóknban a tudományos, technikai kutatások hazai, a szocialista és a nem szocialista országokban elért eredményeiről, a tudományos és a technikai együttműködés kölcsönös hasznáról. A tanár összehasonlíttathatja a tanulókkal a más történelmi körülmények és feltételek között élő kapitalista országok tudományos és technikai eredményeit a mi és a szocialista országok vívmányaival.

Az ismeretszerzés ilyen módszerével kerülhető el, hogy a tanulók túlértékeljék pl. tudományos és technikai felkészültségünket, vagy hogy lebecsüljék azokat, s ennek eredményeként túlbecsüljék a kapitalista országok tudományos, technikai eredményeit. Ez utóbbi szemlélet az alapja a nacionalista, a defetista, a nihilista, a perspektívátlan — a szocializmus jövőjével, a háború és a béke kérdéseivel stb. kapcsolatos — megnyilvánulásoknak, magatartásnak.

A *biológia* mint tantárgy sajátos szerepét a hazafias és a honvédelmi nevelésben a következőkben lehet meghatározni: ismertesse meg a tanulókkal hazánk élő természetének szépségeit, szerettesse meg velük és serkentsen a védelemre; tudatosítsa a biológiai ismeretek és a szocialista nagyüzemi termelés sokrétű kapcsolatait; alakítson ki olyan élettani és egészségügyi készségeket, amelyek alkalmazhatók mind a békés, mind a háborús körülmények között. Az emberélettani ismeretek elengedhetetlenek az egészség megőrzéséhez, a környezet-hoz való alkalmazkodáshoz, a megelőző és a védekező képesség fejlesztéséhez, az elsősegélynyújtáshoz, az ionizáló sugarak élettani hatásának megértéséhez. Ugyanilyen jelentőséggel bírnak a mikrobiológiai ismeretek is. A hazafias, honvédelmi nevelésben az egészségügyi ismeretek mindkét nembeli ifjúság, hangsúlyosan a *lánytanulók* számára is fontosak. A biológia a patriotizmus és az internacionálizmus érzését a hazai és a külföldi tudósok munkásságának bemutatásával is elmélyítheti...

A honvédelem magasfokú technikai igénye indokolja a *matematika* fontosságát. A természettudományok és a technika a matematika eszközeivel fejezik ki igen sok állításukat a legegzaktabb formában. De a matematika az alapja a természettudományokban igen sokfajta jelenség egzakt megfogalmazásának, és így közvetve megértésének is. A matematika — mint az automatizálás alapja — már önmagában is jelentős helyet kap a korszerű technikai szemlélet formálásában, hiszen pl. a löelemek számítása, az utasításközlés nagy mértékben automatikusan történik. A honvédelem szempontjából a matematikai-természettudományi felkészültség nemcsak a honvédelemre való közvetlen kiképzésben fontos, hanem a társadalom termelőmunkájában való részvétel tekintetében is. Hiszen a honvédelem technikai bázisát az ipar teremti meg.

A *fizikatanításban* igen kiterjedtek a honvédelmi nevelés lehetőségei. Az elméleti megalapozás, az alapvető mérésekben, a mérőeszközök kezelésében való jártasság nélkülözhetetlen feltétele pl. a korszerű hírközlő eszközök működése megértésének, felhasználásának, a rádióhullámok alkalmazása megértésének a tárgyak felderítésében. Különös jelentőséggel bír ma az atomfizika és a csillagászat, ezen belül az atomfizikai kutatások eredményeinek békés és katonai célokra történő felhasználása, a világűr-kutatásban elért eredmények ismerete. Az ismeretek elmélyítésének eszközei a tanulói kísérletek és a szakköri tevékenység.

A fizika és a kémia együttesen alapozzák meg a korunkban oly fontos atomfizikai kutatások megértését. A kémia megtanít az egyes vegyianyagok tulajdonságainak ismeretére, azok célszerű gyakorlati felhasználására, ugyanakkor káros hatásai ellen való védekezés módjára. De ezen keresztül tanulják meg a tanulók gyűlölni az imperialista nagyhatalmak bűnös vegyi háborúját. Az internacionálizmus elmélyítését szolgálja a tantárgy a szocialista országok közötti tudományos és ipari kutatások, a sokoldalú együttműködés bemutatásával.

A *világnézetünk alapjai* tantárgy a társadalom- és a természettudományos tárgyak ismeretanyagának a világnézetre irányuló rendszerezésével azokat az általánosítás magasabb fokán összegezi és alkalmazza korunk fő kérdéseire.

Mindezek révén a tanulók tisztázzák jogaikat, kötelességeiket, gyakorolják tetteik erkölcsi megítélését. Összegezik a *párt szerepét társadalmi fejlődésünkben, elmélyítik a korunk fő politikai, gazdasági kérdéseire tartozó ismereteket*. A tanár a vita vezetésének okosan érvelő, változatos módszereivel szoktassa a tanulókat arra, hogy tanulmányaik alapján tájékozódni tudjanak a politikai, világnézeti, erkölcsi kérdésekben, hogy helyesen tudják megítélni a politikai nézetek, eszmék helyességét, helytelenségét. Mindezek igen lényegesek az iskola politikai légtérnek kialakításában, melynek következtében a tanuló állandóbb vagy változó környezetben is képes aktív politikai szerepet betölteni.

*

Az iskola tehát biztosítja a korszerű általános műveltség elsajátításának a lehetőségét. Az ismeretszerzés tervszerű útja a nevelés tudatosságának kohéziójában eredményezheti, hogy az értelem sok irányban váljon fogékonnyá, hogy kibontakozzon a tartós érdeklődés, gazdagodjon az érzelmi élet, hogy a mindennapok próbáját kiállja az erkölcsiség, hogy kialakuljon a felelősségérzet a műveltségjavak megőrzéséért és továbbfejlesztéséért. Létrehozott és megszületendő értékeink megtestesítője és indítéka a haza. Az oktató-nevelő munka tudatossága eredményezheti, hogy ifjúságunk alkalmassá váljon a meglévő, a létrehozott értékek védelmére, a haza odaadó szolgálatára.

Bodó László

Ласло Бодо

СОВРЕМЕННОЕ ОБРАЗОВАНИЕ И ВОЕННОЕ ВОСПИТАНИЕ

Автор коротко указывает на те требования, которые выдвигает наше время, и в особенности социалистическое общество перед каждым человеком.

В содержании современного образования он подчеркивает научные знания о мире и о человеке, технические и технологические знания, введение в искусство, сознательную нравственность. Он обращает внимание на то, что современное образование и в военном воспитании имеет решающее значение: не только в связи с развитой и все совершенствующейся военной техникой, но и в интересах достижения той цели, чтобы каждый гражданин был готов и к защите нашей созидающей и развивающей культуру родины.

Вторая часть статьи занимается вопросом, каким образом может содействовать школа в рамках преподавания отдельных предметов эффективности патриотического и военного воспитания.

László. Bodó

UP-TO-DATE CIVILIZATION AND HOME-DEFENSE EDUCATION

The author refers in short to the demands raised by our age and, especially, by our socialist society on everyone. Within the scope of up-to-date civilization he emphasizes scientific information on the world and on man, technical and technological knowledge, the introduction into arts, as well as conscious moral sense. Up-to-date civilization is of crucial importance also regarding the education of home-defense. The reason for this is that military technique has reached a stage of high development, and is being steadily improved, further that each of the citizens has to be ready to defend his country, the land creating and developing his culture. In the second part of the paper the author discusses how schools may contribute, when instructing their subjects, to the efficiency of the education for home-defense.